

MAGYAR-HOLLAND

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-ÚT 4

MEGJELENIK
MINDEN HÓ 15-ÉN

SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 60 KORONA
TELEFONSZÁMOK:
JÓZSEF 98-61
JÓZSEF 98-62
EGYES SZÁM ÁRA: 5 KORONA

1922 JUNIUS 15

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIDOR MARCEL

II. ÉVFOLYAM

6. SZÁM

Vreede János budapesti hollandi királyi alkonzul

A hollandi kormány Vreede János urat, a „Magyar-Hollandi Biztosító Részvénytársaság” igazgatóját hollandi királyi alkonzullá nevezte ki Budapesten. A budapesti királyi főkonzulátus ügyeit eddig I. Clinge *Fledderus* főkonzul egyedül látta el, aki a hollandi érdekek szolgálatán kívül úgy beleilleszkedett a magyarság törekvéseibe hogyi egyike a konzuli testület legnépszerűbb tagjainak. Az új konzul, Vreede János, aki több mint tíz éve tartózkodik Magyarországon, különösen közgazdasági téren fejtett ki céltudatos és erőteljes működést és egyike volt az elsőknek, aki Hollandia és Magyarország szoros közgazdasági együttműködésének nagy gondolatát felismerve, annak valóra válását megérlelte. Kitünő munkatársainak közreműködésével megalapította a „Magyar-Hollandi Gazdasági Bank Részvénytársaság” keretében működő „Magyar-Holland Tájékoztató és Utazási Irodát”, a „Magyar-Holland Szemle” című havonként megjelenő folyóiratot, a „Danubius Áruforgalmi Részvénytársaság”-ot, mely intézmények a magyar-holland érdekek szolgálatát tüzvén ki feladatukul, már eddig is elsőrendű nemzetgazdasági eredményeket értek el és hivatottan munkálják a két egymással rokonszenvező nemzet lelki és anyagi összeforradásának nagy ügyét. Most, hogy a hollandi kormány Vreede János urat ilyen diszes pozícióba emelte, megnövekedett hatáskörében különösen alkalma lesz, hogy nemcsak e virágzó intézmények útján, melyeket annyi hivatottsággal vezet, hanem hivatali hatáskörében is kiváló szolgálatokat tehessen Hollandia és Magyarország közös érdekeinek.

Mai számunk tartalma:

Vreede János budapesti holland királyi alkonzul.
W. A. Kramers: Magyarország.
A Magyar-Holland Társaság megalakulása.
Jonkheer Mr. C. de Marees van Swinderen: Egy hollandi hírlapíró tanulmányútja.
Jonkheer M. Mazel: Egy érdekes látogatás.
Dr. M. J. A. M. Schretlen: Modern magyar művészet. Hollandi vasutasok Budapesten.
A mozgóképszínházak és filmipar Hollandiában.
Hírek Hollandiából.
A külföldi közgazdasága.
Krónika: Horthy Miklós kormányzó a holland követ estélyén. — Egy világjáró holland hírlapíró Budapesten. Női kivándorlás Hollandiába.
Tőzsdei krónika.
Sorsolási értesítő.

Magyarország

Irta: W. A. Kramers, Amsterdam, a Holland-Magyar Egyesület titkára

Abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy a báró Vreedenburgh elnöklete alatt megalakult Holland-Magyar Egyesület titkárának választottak meg. A Hollandiában élő magyarság sorsa mindig érdekelt és egy benső rokonszenvnél fogva, melyet Magyarország iránt már régóta táplálok, állandóan figyelemmel kísértem ez ország megismerésére irányuló mozgalmakat. Az országot, sajnos, nem ismertem. Egyet-mást tudtam erről a szép, törekvő nemzetéről, mely lelkiileg vonzott, de amióta itt vagyok a magyarok között, mégis csudálkozom mily óriási különbség van az elképzelések és a valóság között. Még mindig vannak emberek Hollandiában — magam ugyan nem tartozom közéjük, — akik a cigány, pusztá, csikós fogalomkörében élnek és nem is tudják másképen elképzelni a magyarokat, mint a vörös frakkban, ahogy az Amsterdamban ily dekoratív kosztümben muzsikáló Ruha Béla és Zunszky Oszkár magyar zenészeket megismerték.

Bármily furcsán hangzik is, a hollandusok nagy többsége csak ezt látta eddig Magyarországból és a világháború változásainak kellett jönniök, hogy tévhitükből felocsudjanak és közelebb ériék a valóságot.

Voltak azelőtt is rétegek, a társadalom elitjére gondolok, akik másképp látták Magyarországot. Ez sem szolgált azonban Magyarország javára. Az igazi megismerésre — egy pár hivatásos tudóson és politikuson kívül — senki sem törekedett. A hollandusok angol, francia és német kulturbefolyás alatt állanak és szellemi életük alakulását, bármily önállóan fejlődik egyébként, e nagy nemzetek irányítják.

Annyit tudtak, hogy egy Ausztria-Magyarország van itt, melyből azonban Magyarország elsikkadt. Mert a két ország közjogi viszonya felől senki sem volt tisztában. Magyarország önálló nemzeti élete, ezeréves multja, függetlenségi harcai, a nagyvonalu történelmi részletek a homályban rejtőztek.

Igy nem csoda. ha a trianoni békeszerződés vérlázító igazságtalanságait sem értették meg; mit veszített Magyarország, kevesen tudják. Ezen persze nem lehet most segíteni; egyetlen feladat, hogy a társadalmi és gazdasági kötelekek megteremtése után Magyarország multja, nemzeti jelentősége és középeurópai hivatottsága átalakítsa a hollandi köztudatot.

Az én feladatom is ebben összegeződik és én tudni is fogom kötelességemet most, mikor szerencsém volt közelebb jutni a dolgok megismeréséhez.

Wettstein János hágai magyar követségi

tanácsos ur ajánló sorai megnyitották előttem az ajtókat, így jutottam Biró és Nelky konzul urakkal összeköttetésbe. A Budapesten székelő Külügyi Társaság révén Paikert Alajos, Póka-Pivny Béla, Szegedy Maszák, Buday Kálmán uraktól kaptam értékes felvilágosításokat. Egész itt tartózkodásom a tapasztalás-gyűjtés és tanulás jegyében folyt le.

Történelmi hivatottságuk, hatalmas nemzeti kulturájuk villanásszerűen revelálódott előttem. Most tudom, hogy egy őszerejű nemzet él itt Európa keleti kapujánál, mely a nyugati civilizációnak nem csupán öre, de pótolhatatlan harcosa is.

Részletekre nem terjeszkedem ki — a hollandi lapokban majd beszámolok tapasztalataimról, csak a „Mezőgazdasági Múzeum” gazdag gyűjteményét említem meg, mely csodálattal töltött el. Ilyen nincs Hollandiában, de talán egész Európában sem.

Elégtétellel láttam, milyen nyugodt energiával dolgoznak Magyarországon. Ez a reparáció útja. Ez vezet a megismeréshez, a megértéshez és a megbecsüléshez. Magyarország nyugodt lehet — övé a jövő!

Horthy Miklós, Magyarország kormányzója a budapesti hollandi kir. követség diszebedjén.

Jonkheer *Michiels van Verduynen*, a budapesti kir. követség vezetője, aki mióta hazája diplomáciai képviselőjét Budapesten átvette, jelentékeny működést fejt ki Hollandia és Magyarország kölcsönös barátságának elmélyítése körül és aki úgy diplomáciai, mint társadalmi körökben máris nagy népszerűségnek örvend, e hó 2-án Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának tiszteletére, a hollandi követségen diszebedet adott. Az ebédre többek között hivatalosak voltak: Horthy Miklós kormányzón és nejen kívül *Schioppa* Lőrinc apostoli nuncius, gróf *Bethlen* István miniszterelnök, gróf *Bánffy* Miklós külügyminiszter, gróf *Klebelsberg* Kunó belügyminiszter nejeikkel. Az ebéd után *Medek* Anna és dr. *Székelyhid*y Ferenc, az Operaház tagjai közreműködésével hangverseny volt. A művészek *Dienzl* Oszkár zongorakiséréte mellett főleg magyar énekszámokat adtak elő és kimagasló művészetükkel rendkívüli élvezetet szereztek a magas vendégeknek. Öszinte örömkre szolgál, hogy a magyar-holland megértés, melynek a két nemzet között fennálló kölcsönös rokonszen az alapja, úgy a magyar, mint a holland hivatali és társadalmi vezető körök bensőséges érintkezése és céltudatos munkája révén, melyet a németalföldi követség és konzuli testületnek a magyarság iránt érzett kiváló jóindulata fokoz, egyre erőteljesebben jut kifejezésre.

A mozgóképszínházak és a filmipar Hollandiában

A konzervativizmus felé hajló Hollandia, melyet hagyományok és szokások kötnek, nem karolta fel oly szeretettel a moziipart, mint a többi európai államok és noha a filmipar minden évben emelkedést mutat, a film maga még mindig kis szerepet játszik a nép életében. Nagyobb városokban a mozik ugyan virágzanak és így nagy látogatottságnak örvendenek, ez azonban kétségtelenül a háboru utáni viszonyokkal magyarázható meg.

A filmkereskedelem Hollandiában, a színháztulajdonos szempontjából, nem áll egészséges alapon. A mozik száma és a lakosság száma között nagy aránytalanság mutatkozik, amennyiben kb. 6.000.000 lakossággal szemben Hollandiában, a legutolsó statisztika szerint, csak 170 engedélyezett mozgóképszínház működik és 50 koncertterem s más intézmények tartanak alkalmi filmelőadásokat. 150 mozgó játszik naponta, a többi csak szombaton és vasárnap, vagy kizárólag vasárnap tart előadásokat. E mozik átlagos befogadó képessége 350—400 személyre rug, csak Amsterdam és Rotterdam egy-egy óriási színháza rendelkezik 1500—2000 hellyel. Hollandiában még kb. 15—20 vándormozzi működik, melyek magukkal hordják saját villamos berendezésüket is.

A hollandi színházak belépődíjai 30 cent és 275 forint között váltakoznak, a nagy helyek csak elsőrendű mozgóknál fordulnak elő, a belépődíjak átlagos maximuma 150 forint. A vigalmi adó nem egységes, így pl. Hágában 25%, Wenloban és Hilversumban 40%; az átlagos vigalmi adó 20%. A mozgóképszínháztulajdonosok Hollandiában egyesületet tartanak fenn, mely legújabbban szövetségké alakult át és ez az ország minden részébe elágazik. A megbízottak a központban foglalnak helyet. Fennáll még egy u. n. döntőbíró-sági bizottság, mely három filmkölcsonzóból, három színháztulajdonosból és egy vezértől áll. Felmerülő panaszok e hivatalhoz intézendők. A szövetségben a kölcsönzők, színháztulajdonosok és filmgyárosok is helyet foglalnak. Csak a jövő fogja megmutatni, vajjon a szövetség alkalmas-e praktikus és eredményes munka kifejtésére?

Általános zavar uralkodik a cenzura terén. Rendszeres állami ellenőrzés nincs és minden város maga cenzurálja a filmeket, a külvárosokban és falvakban ezt a rendőrség végzi. Egyes helyeken minden film cenzura alá esik, máshol csak az a film, melyet a gyermekeknek akarnak bemutatni. Megtörténik pl., hogy Hága megengedi egy film bemutatását, míg ugyanazt Amsterdam betiltja. A cenzura kérdése komoly probléma. Központosítására törekszenek és ily irányban egy törvényjavaslatot terjesztettek a parlament elé.

A hollandi filmkölcsonzók most beutazzák Angliát, Franciaországot, Németországot s más államokat és nagyobb vásárlásokat eszközölnek. A Nordisk Co. Amsterdam és a Loet Barnstyn's Produktions Hága a legnagyobb vállalatok és ezek vezetnek be Hollandiában a legjobb filmeket. A Nordisk nagy német filmeket, a Barnstyn pedig híres angol és amerikai filmeket hoz színre.

Az amerikai és német szentimentális drámák igen népszerűek. A legkedveltebb színészek Hollandiában Pola Negri, Asta Nilson, Nasimowa Klara, Kinbal Young, Henny Porten, Mia May, Harry Lidtke és Tom Mix. William S. Hardt, Chaplin és Fatty szintén közkedveltek, de nem szeretik őket úgy, mint Angliában; Mary Pickfordot nem ismerik oly általánosan.

Mint filmtermelő ország, Hollandia nem tartozik az elsők közé; a Holland Film Co.-nak mégis nagy telepei vannak Haarlemben. Felvételeit Európában a Pathé-cég terjeszti, míg Angliában a Granger-cég hozza a filmeket, kizárólagos joggal, forgalomba. E társaság legutóbb hat nagy filmet szállított Amerikába.

Hollandia egyébként régi városai és természeti szépségei révén rendkívül alkalmas terület filmfelvételek céljaira.

Hirek Hollandiából.

A „Magyar-Holland Tájékoztató és Utazási Iroda” közleményei:

Kereskedelem.

A beviteli vámokat szabályozó hollandi hivatali tanács elhatározta, hogy a külföldről érkező, külföldi értékben és nem forintokban számlázott áruküldemények elvámolásának a vétel napjának árfolyamán kell történnie. A vámhatóságok eddig szigorúan ügyeltek arra, hogy a Németországból jövő márkára szóló küldeményeknél az áru ellenértéke márkában rovassék le. Az átszámítási kurzust a vámhivatal maga állapította meg és ez a Hollandiába való érkezési nap kurzusa volt. Az új határozmányok azt célozzák, hogy az árukat a vásárlóra nézve a vételi napon fennálló értéken vámolják el. A hollandi vevő kötelessége, hogy a vételi napot számlákkal stb. bizonyítsa.

A nagy hollandi dohánykonzern rossz üzletmenetről számol be. Ez Németország erősen csökkenő vásárló erejére vezethető vissza. A Doli Matschappij gyártmányaiért 1921-ben 4.25 forintot kapott, míg a legutóbbi eladások 3.07 forinton bonyolódtak le. A Deli-Batavia gyártmányok 2.64 forinton keltek el 1921. év 4.60 forint árával szemben. A holland-indiai dohánycégek monopoliuma természetesen — meggingathatatlan.

A hollandi műselyemipar helyzete rendkívül kedvező. A kiváló minőségű gyártermékek iránt nagy érdeklődés mutatkozik; európai és tengerentúli országokba nagy a kivitel és a legközelebbi időre már biztosítva van a gyártmányok elhelyezése.

Pénzügy.

A hollandi pénzpiac helyzete — a Heydt-Kersten-cég jelentése szerint — sajtáságos. Hollandiának, — Svájcot kivéve, — hosszú időn át a legalacsonyabb bankkamatlába volt az egész világon és az 1915 július 1 óta még ma is változatlanul fennálló 4 $\frac{1}{4}$ % is a legalacsonyabbak közé tartozik, bár a Bank of England a bankkamatlábát 4%-ra szállította le. Az alacsony bankkamatlábbal ellentétben a pénz a hollandi piacon meglehetősen drága. A meghosszabbítási árfolyam legutóbb 5%-ra növekedett. Mivel a feleknek ezenkívül még cca. 1 $\frac{1}{2}$ %-ot kitevő kommissiót is fizetniük kell, így a pénzért tényleg, egy hónapra 6 $\frac{1}{2}$ %-ot kell fizetni. A májusi és novemberi terminusok Hollandiában a legsúlyosabbak, még nagyobb igényeket támasztanak, mint a januári és júliusi utímok, mert május és november 1-én bérleti és jelzálogkamatok stb. fizetendők, míg egyéb terminusokon csak a beváltásra kerülő szelvényekkel kell számolni. E speciális szempontoktól eltekintve, a prolongációs pénz már régebben elég magas Hollandiában és a tételek ritkán kisebbek 4%-nál, kommissióval együtt 5 $\frac{1}{2}$ %-nál. A hollandi bank és a piaci kamatláb közötti ellentét arra vezethető vissza, hogy az amsterdami kölcsönnyújtók pénzüket egy idő óta kötött terminusra a külföldön, főleg Németországban helyezik el, úgy hogy az amsterdami nyílt piac tételei kevésbé tükrözik vissza a hollandi viszonyokat, mint Hollandia nagy belső területei.

Amsterdam város 6%-os, 10 millió forintos kölcsöne Svájcban is jegyzésre került 101-es árfolyamon, fizetendő svájci frankokban.

A Kwatta-Chocolate-Cacao-gyár 1921. évre 1.630.000 forint nyereségből, — 5 millió alap-tőke mellett, — 10% osztalékot fizet és 500.000 forintot tartalékol.

A Calve-Delft francia-holland olajgyárak 1921-ben 335.630 forint üzemszűkületet mutatnak ki (1920. évi nyereség: 2.004.179 forint).

A Bodjong-cukorgyár 1921. évre 15% osztalékot irányoz elő, az 1920. évi 60%-kal szemben.

KRÓNIKA

Egy világjáró holland hírlapíró Budapest. Néhány napot töltött Budapesten G. Seubring hollandi hírlapíró, aki barátjával, Ruurd Stoeltje kereskedővel kerékpáron az egész világot beutazza. Utját öt évre tervezi. Seubring ur az „Oprechte Haarlemsche Courant”, „Aarde en Hare”, „Volkeren”, és a „Revue der Sporten” c. hollandi újságoknak küld tudósításokat, melyek felölelik a népek szokásait, művészetét, irodalmát, földrajzát, történelmét, politikai és társadalmi fejlődését. A két világjáró hollandus múlt év nyarán indult utnak. Beutazták eddig Németországot, Belgiumot, Franciaországot, Angliát, Spanyolországot, míg Ausztrián át Magyarországra érkeztek. További utirányuk: Románia, Jugoszlávia, Bulgária, Görögország, Törökország, Mezopotámia, Perzsia, Turkesztán, Afganisztán, Angol-India, Holland-India, Sziám, Indokína, Korea, Japán, Philippini szigetek, Ausztrália, Afrika keleti és északi része, Amerika, Hollandia. Seubring ur, aki az esperantisták vendége volt Budapesten, előadást is tartott utazásáról.

Edward Philipp Holland-Keletindiaról. Edward Philipp ur, aki nemrég mutatta be keletindiai gyűjteményes kiállítását az Iparművészeti Múzeumban május 26-án, 31-én, június 2-án, 7-én és 9-én a régi országházban vetített képekkel kísért nagyszerű előadásokat tartott Holland-Keletindiaról, ahol mint szumatrai farmer életének 25 évét töltötte. A lebilincselő előadás mindvégig lekötötte a nagyszámú közönség figyelmét, amely szíve szerint gyönyörködött a kitűnő felvételeken is. Fantasztikus szépségben elvonult előttünk egész Holland-Keletindia, Jáva, Szumatra, Borneo, New Guinea, Elő- és Hátsó-India (Tibet), fogalmat szerezhetünk az ott élő európaiak életéről. A kiváló előadó bemutatta a gyarmati katonaságot és érdekes vadász-jeleneteket vetített a vászonra. Esténként 120 kép került bemutatásra.

Női kivándorlás Hollandiába. Egy német újságban, Else Frobenius tollából, olvassuk a következőket: Feltűnő, hogy a hollandi állomásokon főleg a határon, mennyi német nő látható! Kosarakkal és ládákkal felszerelve verődnek csoportokba. Kispolgárok és munkások lányai, akik elszegődnek cselédnek Hollandiában. Eleinte 20-25 forint bérre van kilátásuk, mely 40-50 forintra növekedhetik. A márka mai árfolyama szerint ez 3-5000 márkát jelent. Németországban kiruházkodnak és így sok kiadásuk nincs, jó bánásmód mellett jobb táplálkozásban van részük, mint otthon. Megtakarított pénzüket hazaküldik és sokan tesznek szert kelengyére. Általános becslés szerint ma 20.000 német cseléd szolgál Hollandiában, számuk Amsterdamban 5000-re, Hágában 3000-re tehető. Német egyesületek és társaságok veszik őket pártfogásukba. Munkájukkal általában meg vannak elégedve. A kivándorló cselédek főleg a rajnai tartományokból és Westfáliából indultak utnak. Oberhausenben és más helyeken cselédközösség alakultak, melyek rotterdami hasonló intézményekkel állanak összeköttetésben. Nagyon keresettek a szakácsnők és szobalányok. Konfekció-munkásnők is alkalmazást találnak. Komornákra van a legkevésbé szükség. A cselédkivándorlást Németországban gazdasági kárnak tekintik. A nyugati vidékeken már alig lehet cselédet kapni. A háziasszonyok ezért komoly harcot indítottak a cselédkivándorlási járvány ellen.

Lampérth Géza könyve. A munka hőse — Lampérth Gézának, a kiváló költőnek a Franklin-társulat kiadásában megjelent ifjúsági könyve és Misztótfalusi Kiss Miklósról — szól, a világhírű betűtervezőről, könyvnyomtatóról és igeterjesztő apostolról, aki Hollandiában fejlődik naggyá. Élete és működése programja és szimbóluma egyben a magyarságnak. Kitűnő könyv a Lampérth Géza könyve, lelkesítő, példamutató, kortanító, színes és élvezetes munka. Legközelebbi számonk tárcarovatában a könyv egy önálló részét mutatványként közöljük lapunk olvasóival.

Modern magyar művészet.

Irta: dr. M. I. A. M. Schretlen hollandi műtörténész.

Restelem bevallani, hogy a magyar festőiskolákról eddig keveset tudtam. Májusvégi budapesti látogatásom azonban, amikor az összes muzeumokat megtekintettem és a magángyűjteményekbe is bepillantást nyertem, gyönyörű megnyilatkozás volt számomra. Benyomásaimat kiegészítettem a velencei kiállításon, ahol a magyar kiállítási részt gondosan tanulmányoztam.

Magyarország már a XVI., XVII. és XVIII. évszázadok folyamán értékes műalkotásokat hozott létre, erről a budapesti gróf Zichy-muzeumban látható nagyon szép művészeti emlékek tanuskodnak; a virágzás kora azonban a XIX. század alkonyán kezdődött, abban az időben, amely a holland és francia impresszionizmus kialakulásával esik egybe. A magyar impresszionisták atyjának Szinnyi Merse Pált kell tekinteni, aki bár a hatvanas években Münchenben folytatta tanulmányait, e korbéli munkáin német hatás alig fedezhető fel. Szinnyi mentes az akkori idők hagyományaitól és romantikájától, korának egyik vezetője, minden tekintetben realista; már korábbi műveiben megnyilatkozik a szabad természetfestés élő hangulata, föl nem disziti figuráit, de korhűen adja vissza őket. Láttam egy kis képét legkorábbi idejéből, a mű most Wolfner ur tulajdona és a velencei kiállításon (80. sz.) látható, egy ifju halászt ábrázol, akinek szemlélődő alakja a víz szürke hangulatában pompásan jut kifejezésre. Valóban csodálatos ez az eleven atmoszféra, mely a hagyományos festői irányokkal akkor még oly ellentétes. Épily lebilincselő a „Majális c. képe, témája eredeti, előállítás módja friss és színei derült hangulatuak. A kép Manet egy híres festményére emlékeztet (Musée des Arts decoratifs, Louvre Paris), mely a francia impresszionista iskola mérföldmutatója volt.

De a magyar művész jelentősége rendkívül megnő, ha megtudjuk, hogy e képét már 1873-ban, még Manet előtt festette. Ugyanez évből való az a bájos kis képe, mely egy sétáló párt ábrázol, szeliden zöld nyári környezetben, violetbe játszó piros színekkel. A plein air megérzése és a disztíngvált színezés erősen francia művészekre emlékeztet, anélkül, hogy határozottan valakire gondolhatnánk. Épily bensőséges a Szépművészeti Muzeumban lévő női portrajta, mely Matthys Maris hasonló munkájára emlékeztet. Wolfner ur gyűjteményében számos ilyen művet láthatunk.

Más hangulatokkal találkozunk Paál Lászlónál, aki inkább dramatikus a festészetnek.

Pompás, gyakran melankólikus tájképeit széles, impresszionista ecsetkezeléssel festi, mely csodálatot kelt. Súlyosan sötét színei Courbet-ra emlékeztetnek, néha Corot-ra, főleg rendkívül finom, zöldes tájképein, ahol az átlátszó levegőben könnyű nyárfák emelkednek. Gyönyörű nagy tájképe, puha zöld mohapázsitjával, sulyos fáival, mely Wolfner ur gyűjteményének egyik legszebb darabja. E gyűjtemény még Paál László egy másik mestermunkájával is dicsekedhetik.

Rokonságot mutat vele Székely Bertalan, aki kissé erőltetett nagybőrméretű történeti képein kívül gyönyörű tájképeket és arcképeket festett. A velencei kiállításon egy szélesen festett, pompás impresszionista tájképe látható, melyen tragikus lehellet ömlik át. Ugyancsak ott szereplő 68. sz. műve rendkívül szép és époly értékes önarcképe, melynek hangulata Fautin Latourra emlékeztet.

Megemlítem még Mészölyt, akinek lírai tájképei álmodozó hangulatba ringatnak és aki Pissarro nevét hozza emlékeztetünkbe. A velencei kiállításon láttam Pállik Bélának egy kitűnő képét is (57. sz.). Egy nő profilban festett képmása ez, mélyen érzett gondolkodó fej, fantasztikusan festett vörös barna háttérből kiemelkedő feketeruhás, sötét hajú alak.

Nagyon értékesek Deák Ébner Lajosnak gyönyörű, finom előtérrel festett, levegős impresszionista tájképei (13. sz.), Glatter Gyulának széles lendülettel festett portrajta és Katona Nándornak rendkívül finom téli tájképei (22., 35. sz.).

A komoly, epikus Munkácsy Mihályt a hollandusok már rég ismerték. A Szépművészeti Muzeum egész munkásságát méltón mutatja be. Bár az ő érzésvilága a mai nemzedék számára elmúlt, romantikus epikájából és súlyosan sötét színeiből kitűnően megérezzük komoly, mély meggyőződéstől áthatott művészetét. Ecsetkezelése széles és erőteljes és tájképei tele vannak hangulattal.

Bár Munkácsy iskolája még virágzani látszik Magyarországon, az utóbbi években egy teljesen modern művészet indult fejlődésnek, mely az expresszionizmus felé közeledik. A művészek gazdag színhatásokra törekednek, érzékeny harmóniakra, nagy elevenségre. E tulajdonságok előnyösen elűtnek a német expresszionisták törekvéseitől, akiknek művei gyakran durvák és nyersekek.

Ez irány első követőjeként Csók Istvánt kell megemlítenem, aki Párisban végezvén

tanulmányait, a francia hatásnak kétségtelen befolyást engedett. Három műve a velencei kiállításon (7., 8., 9. sz.) bepillantást enged művészetébe. Bájos az „Ágyban fekvő gyermek“ és rendkívül pompás „Chrysantem“ c. képe. Mindkettő disztíngvált és koloritban nagyon finom.

A legegényibb és legerőteljesebb művész Vaszary János; három Velencében kiállított műve (89., 90., 91. sz.) egyenesen lebilincselő és a terembe való beléptünknel azonnal szembe-tűnő. Legerőteljesebbnek látszik Salomeja, figurái nagyvonaluak és nyersen rajzoltak, lángoló színeinek gazdagságával harmonikusan hat. 89. számú képének színei inkább összefolynak, míg 91. sz. képe szingazdagságban szinte fölvirágzik. Műveiben nagy életerő nyilatkozik meg.

Más érzésvilágról tanuskodik Góth festménye. Sokkal nyugodtabb, raffináltabb és erősen francia befolyás alatt áll. Gyönyörűek nyári naptól áthatott álmatag tájképei és virágai, melyeket már a Wolfner-gyűjteményben láttam. Közel áll hozzá báró Hatvany művésze, akitől a Szépművészeti Muzeumban egy szép interieurt láttam.

Stílusos gróf Batthyány téli tájképe (2. sz.); a stilizált korcsolyázók a XVIII. század kosztümjében tele vannak mozgással, kitűnő a hó fehérsége és a behavazott fák eleven rajza.

Végül még még jó grafikai munkákat láttam Velencében, melyek közül kitűnik Szőnyi műve és néhány szobrászati munka. Jó mozgású erőteljes bronzokkal szerepel Lux Elek.

Az általam említett művek csak kis és választékos részét képezik a kiállított műveknek és néhány látogatás benyomásairól számolnak be. Természetesen bővebben kellene méltatni a magyar művészetet. Sajnos, nincs terem erre és csak rendkívül hálás lehetek, hogy alkalmat adtak a magyar művészet iránti csodálatom kifejezésére és arra, mily boldog vagyok, hogy a magyarokkal megismerkedhettem.

**Magyar-Hollandi
Tájékoztató és Utazási Iroda**
VIII, Kalvin-tér, Baross-u. és Üllői-ut sarkán

**Hollandiába utazóknak
kereskedelmi és magánügyekben
bő és szakszerű fel-
világosításokkal szolgál**

Egy hollandi hirlapiró tanulmányutja

Jonkheer Mr. C. de Marees van Swinderen, világszerte ismert hollandi hirlapiró, a „Haagsche Post“ megbízásából nagyobb tanulmányutat tett a Balkánon. Ez utján elkísérte felesége is, aki énektanulmányai közben Berlinben élt hosszabb ideig és kiváló intelligenciájával és műveltségével méltó segítőtársá férjének, hogy a kelet-európai viszonyok felől összefoglaló képet alkothasson és elfogulatlanul tájékoztathassa a hollandi közönséget. Jonkheer Mr. C. de Marees van Swinderen ur és neje balkáni utjuk közben kétszer tartózkodtak Budapesten, legutóbb egy hetet töltöttek itt és ez idő alatt volt alkalmuk érintkezni a fővárosi társadalom különböző köreivel. Maga Swinderen ur politikai és közgazdasági életünk kitűnőségeivel is összeköttetésbe lépett és így alapos információkat szerezhetett helyzetünk felől.

Swinderen ur benyomásait alábbiakban összegezte:

— Utam eredeti célját a balkáni viszonyok tanulmányozása képezte. Beutaztam Romániát, az S. H. S. királyságot, Görögországot,

Törökországot, Albániát is érintettem. Így tulajdonképpen csak átutazóban voltam Magyarországon. De örülök, hogy megismerhettem ezt az érdekes, nagystílusú országot és szépségekkel teljes fővárosát. Egész gondolkodásomat átalakította. Olyan képet nyertem Önök felől, amiről soha nem álmodtam. Mikor először érintettem Budapestet, magyar részről azt a kijelentést hallottam, hogy itt végződik a nyugati civilizáció, ezután már a Kelet következik. Hitetlenül csóváltam a fejemet. Mi volna ez más, mint túlfutott nemzeti önérték, büszkeség, melynek a sovinizmuson kívül más támasztéka nincs? Ha most, mikor balkáni utamról visszatérve, Önök között időzöm és visszagondolok erre, meghajlok az igazság előtt. Nem, azok, akik e kijelentést tették, legkevesbbé sem turoztak. A nyugati kulturának valóban ez az ország a határállomása, ami ezentul van, elmaradt, inferiális, kis nemzetek összesége, melyeknek kulturfejlődése ködös távolságokba van burkolva. Nem szándékom egy országot sem lekicsinyíteni, csak a tényállást szögezem le. Hallottam, hogy Szerbia egy hősi nemzet és vannak erényei. De kultura dolgában, ha Magyarországhoz viszonyítjuk, még csak az összehasonlításig sem juthat el. Itt Magyarországon a civilizáció abszolút! Legfeljebb, ha Athén

vetekedhetik Önökkel. Ott legalább lélekzet-hez juthattam a balkáni nyomorúságok után!

Közbenvetőleg jegyzem meg, bár nem tartozik e témához, hogy mindenhol, amerre megfordultam, Franciaországgal szemben nagy ellenszenv tapasztalható. Megnyilvánul ez Szerbiában, Görögországban és különösen Olaszországban. Ez annak a jele, hogy nem biznak a francia politika őszinteségében és ingadozó barátságát nem sokra becsülik.

Szinte boldog voltam, mikor visszaérkeztem Budapestre, valóságos felüdültem! Muzeumok, képtárak, színházak, európai szállodák, társadalmi élet, tisztaság, — igen ez: a tisztaság! Mit jelentett ez nekem! Jegyezze meg kérem, a Balkánról jöttem! De mint nyugateurópai ember is, bátran állíthatom, ragyog itt minden. Tiszta utcák és sétányok, tiszta házak, tiszta levegő, — tiszta, őszerejében tündöklő néplélek! A feleségem nyolc hétig volt legutóbb Berlinben, ő megmondhatja, hogy Budapest Berlinnél is tisztább város. Ott egyébként még érezni a háborút, itt mintha eltűnt volna minden nyoma. Tudom, hogy most a szegénység sújtja országukat, de nem érezzük a szegénység szagát. Budapesten úgy érzem, mindig csak ezt érzem: nagyon jó itt! Az országban pedig, ahol átutazóban voltam, láttam megművelt terüle-

Egy érdekes látogatás

Előtttem Mazel ur névjegye:

LE JONKHEER M. MAZEL
Secrétaire du Comité Supérieur
de la Croix — Rouge Néerlandaise

LA HAYE

A „Hollandi Vöröskereszt” nagynevű titkára azért jött Budapestre, hogy a „Magyar Vöröskereszt” ifjúsági intézményeit tanulmányozza. Mazel ur, akinek édesapja Hollandia bécsi követe volt, nagy tevékenységet fejt ki hazájában a hollandi vöröskereszt felvirágoztatása körül. Erdemei közismertek és munkája, éppen magyar vonatkozásainál fogva, rendkívüli megbecsülésnek örvend hazánkban is.

Mazel ur tevékenységben gazdag humanitárius munkakörén kívül irodalommal is foglalkozik és hollandi havi folyóiratokban megjelenő vázlatain kívül egy történelmi tanulmányt írt az Oranje-Nassau fejedelmi ház luxemburg-viandeni grófságáról, amely a „Je Maintiendrai” c. 1907-ben megjelent nagyobb történelmi műnek egyik ciklusát képezi. Je Maintiendrai — ez a Nassau-Oranje-ház jelmondata és a hollandi címerben is bennfoglaltatik.

M. Mazel ur budapesti utjáról így nyilatkozott:

— Tavasszal, Anglia felé való utjában, felkeresett Hágában dr. Szukováthy Imre ur, a „Magyar Vöröskereszt” ifjúsági szervezeteinek igazgatója és a Cunard Line orvosa, aki a „Holland Vöröskereszt” ifjúsági szervezete iránt érdeklődött. Felvilágosítottam őt, hogy intézményünknek nincsen ifjúsági szervezete. Érdeklődésemet természetesen felkeltette a magyar vöröskereszt ifjúsági intézménye iránt. Szukováthy ur elmondott egyetmást a budapesti ifjúsági szervezet működéséről és meghívott, hogy jöjjen Budapestre azok megtekintése céljából. Ezért jöttem. Egy amerikai hölgyismerősöm, Miss George, felhívta figyelmemet a Prágában működő ifjúsági vöröskereszt-intézményekre is és ezért Prágában is eltöltöttem néhány napot. Budapestén a legszivesebb fogadtatásban részesültem. Dr. Szukováthy Imre ur és mindazok az urak, akik a magyar vöröskereszt intézmény élén állnak, szeretetreméltó barátsággal állottak rendelkezésemre és minden igyekezetükkel azon voltak, hogy minél jobban megismerjem

intézményeiket. Voltam a nyomorékok otthonában, meglátogattam a vakok intézetét, megtekintettem a Vöröskereszt-kórházat összes pavillonjaival, bár ez nincs az ifjúsági szervezettel összefüggésben és végigjártam néhány iskolát. Mindaz, amit láttam, legteljesebb megelégedésemre szolgált, sok tanulságos dolgot láttam, melyek Hollandiában is mintául szolgálhatnak. Megfogjuk kísérni, hogy hasonló ifjúsági berendezéseket létesítsünk Hollandiában is és valami módon összekapcsoljuk a holland-magyar ifjúsági szervezeteket.

Hollandiában nagyon szeretik a magyar ifjúságot, melyet a Hollandiában időző magyar gyermekeken át ismertek meg. A magyar gyermekek rendkívül népszerűek nálunk, azért mert jók és kedvesek és mert jellemvonásaik elütnek a mi gyermekeinktől. A hollandi gyermekek más fából vannak faragva és ez az ellentét vonzó.

Nagy örömmel tölt el, ha arra gondolok, amit Önök itt, a magyar-holland kapcsolat fejlesztése körül kifejtettek. Tudom, hogy ennek szép eredményei lesznek. Magam is majd mindent elkövetek, hogy e téren segítségükre legyek.

Fővárosuk gyönyörű. Egy kicsit Párisra emlékeztet, főleg az Andrassy-uti rész. Van Prágával is némi hasonlatossága. A budai királyi vár látképe rokonságot mutat a Hradsin milieujével.

Már sok honfitársamtól hallottam, mennyire szeretik itt a hollandusokat. Ez beigazolást nyert itteni tartózkodásom alatt. Csak egy esetet mondok el.

Kocsit fogadtam a városban és érdeklődtem a taksa iránt. A kocsis 300 korona viteldíjat kért, majd megkérdezte milyen nemzetbeli vagyok?

- Német?
- Nem.
- Osztrák?
- Az sem!

Németül beszéltem. Nem tudta kiókumlálni hovátartozásomat. Végre megmondtam, hogy hollandus vagyok. Valamit dörmögött, azután a lovak közé csapott. Mikor kiszállottam a kocsiból és fizetni akartam, a kocsis nem fogadta el a pénzem. Mi ez? Kevés talán? Hallgatott, végre kibökte, hogy ő milyen hálás a hollandusoknak, mert annyi jót tettek a magyarokkal! Engedjem meg hogy ne fogadja el a taksát.

Evvel a megható budapesti dokumentummal talán be is fejezhetem. Most már tudja, milyen érzésekkel megyek el Magyarországról!

Felhívom figyelmüket arra, hogy mint agrárország, sokat tanulhatnak Hollandiától, ahol a termelés sokkal intenzívebb! Ezen a téren kell a hollandi érdeklődést maguk felé irányítani. Még csak a kezdetén állunk a két nemzet gazdasági összeköttetésének, és sokat kell dolgozni, de hiszek Önökben!

Mint olyan ember, aki a sport iránt érdeklődöm, őszintén örülök a magyar sportifjúság hollandi szereplésének; a holland-magyar mérkőzés erős szálát fog fogni a két nemzet között szövődő kötelékbe.

Ha most lapjuk nyilvánossága elé lépek, kérem írják meg, mennyire el vagyok ragadtatva a budapesti holland reprezentatív man-ok, Jonkheer Michiels van Verduynen követ, J. Clinge Fledderus főkonzul és J. Vreede alkonzul urak itteni működésétől. Személy szerint is külön-külön pompás és rendkívül szeretetreméltó emberek, de tapasztaltam, hogy egyéniségük a közélet terén is milyen kiváló gyümölcsöket terem.

Munka és rátermett emberek, akik a munkát végzik és irányítják, ez a megértés utja Hollandia és Magyarország között.

Szellemileg magam is közremunkálkodom majd e megértés előmozdításában és majd még visszajövök mihamarább Budapestre.

Hollandi vasutasok Budapesten.

Az elmúlt napok folyamán két magasrangú vasuti hivatalnok tartózkodott Budapesten: H. R. Reinsberg vasuti titkár és G. Ellerbroek főtisztviselő. Utrechtből jöttek. Utazásuknak nem volt hivatalos jellege. Olvasták van Rossem urnak a Telegraaf-ban megjelent tárcáját, mely valóságos apoteózis a budapesti viszonyoknak s a magyar vendégszeretetnek és ismerni kívánták Budapestet.

A „Magyar-Holland Tájékoztató és Utazási Iroda” révén megismerkedtünk a hollandi urakkal, akik kellemes impressziókat szereztek Budapesten. Reinsberg ur tapasztalatairól az alábbiakban számolt be:

— Keveset tudtunk eddig Magyarországról. Amit a béke áldott idején és a háború folyamán hallottunk Önök felől, vajmi kevés volt. A külföld Ausztriát ismerte és nem Magyarországot. Ausztria jelentette Magyarországot és megfordítva. A legtöbb külföldinek fogalma sem volt arról, hogy itt a Kárpátok medencéjében, a Duna-Tisza közén van egy nemzet, mely büszke nagy történelmi múltjára és véren szerzett függetlenségére. De mégis tudtunk egyetmást. Hallottunk a magyar teológusokról, akik évszázadok óta járták a hollandi teológiai főiskolákat és értesültünk arról is, hogy de Ruyternek, a nagy hollandi admirálisnak, aki a magyar teológusokat a gályarabságból mentette meg, szobrot emeltek valahol Magyarországon. A trianoni békeszerződés azután sok mindent megvilágított. Így terelődött a hollandusok figyelme Magyarország felé.

Mi van Rossem urnak rendkívül hálásak lehetünk, hogy felkeltette érdeklődésünket. Örülünk, hogy itt voltunk, megismertük ritka szépségű fővárosukat és máttól kezdve két igaz barátot számíthatnak hiveik közé.

Bécsből Budapestig hajón tettük meg az utat és ahogy a változó vidék kibontakozott előttünk, felejthetetlenül szép látványban volt részünk. Az imponáló folyam széles partok között lejt lefelé és ekkor felismertük, mit jelent a Duna Magyarország közgazdasági jövője szempontjából.

Itt tartózkodásunk rövid ideje alatt, sajnos, nem volt alkalmunk megismerni vasuti intézményeiket, az államvasuti gyárakat, melyeknek hatalmas üzeméről hallottunk; talán még eljöhettek egyszer Budapestre, hogy a mulasztást helyreépíthessék. De fentjártunk az államvasuti igazgatóság Andrassy-uti palotájában, ahol a direkción két elsőosztályú vasuti szabadjegyet bocsátott rendelkezésünkre. A legbarátságosabb fogadtatásban volt ott részünk, igazi kollégális szeretetreméltósággal adtak minden irányban felvilágosítást. Az államvasutak egészségügyi főnöke kilátásba helyezte azt is, hogy nemsokára Hollandiába jön, hogy ez irányú berendezéseinket megismerje.

Kulturát láttunk és előzékenységet tapasztaltunk Budapesten. A város, mint nagyforgalmu kereskedelmi empórium, meglepett. Ha a városban való jártunkban-keltünkben ki nem ismertük magunkat, az emberek, mihelyt megtudták, hogy hollandusok vagyunk, szolgálatkészségükben szinte vetekedtek egymással. Szállodáik elsőrangúak. Az olcsóság a mi valutaviszonyaink alapján meglepő. Bécs sokkal-sokkal drágább. Egyebet most nem mondhatunk. Ha még megemlítem, hogy az utazási iroda vezetője, egy hollandusul beszélő fiatal ember, a legnagyobb szeretettel kalauzolt bennünket és ez nagyban hozzájárult, hogy otthon érezzük magunkat, mindenről beszámoltam.

Budapesti tartózkodásunknak mindenesetre foganatja lesz otthon, mert amit Önökről elmondunk, bizonyonnyal javukra szolgál majd és a két ország között kifejlődött kapcsolatokl megszilárdulását elősegíti.

teket, a serény munka meghatott és felemelt. A városokban kereskedelmi és ipari tevékenység, a falvak környékén földművelés. Jártam a románok által elszakított területeken, erő földek helyett ugarban hagyott tizezer és tizezer holdakat láttam, a föld méhe apadóban van. Az ellentét meglepő. Önök egy munkás nemzet, tele tetterővel és akaratl! A fegyelmettségük pedig csodálatos, ezt valóban nem vártam. Budapestről csak ennyit mondok, soha nem láttam ilyen szép várost! Az emberek itt előzékenyek és főleg a hollandusokat árasztják el jóságukkal. Azt hiszem, ez a magyar ember egyik legszebb jellemvonása. Bukarestből jövet elfelejtettem utlevelünket meghosszabbítani, erre a határállomáson egy ismeretlen magyar katonatiszt, mikor erről tudomást szerzett, azonnal elintézte ügyünket.

Nagyon megörvendeztetett, hogy mennyi értékes munkát látiam a magyar-holland gazdasági közeledés megvalósítása körül. Különösen a „Magyar-Hollandi Gazdasági Bank” munkája tetszett, milyen céltudatosan dolgoznak, mily meglepő eredményekkel, mily pontosan és milyen előzékenyen! És a vele összefüggésben lévő intézmények, tájékoztató és utazási iroda, magyar-hollandi újság, reánk hollandusokra nézve egyenesen megbecsülhetetlenek! Erről majd még sokat írok a hollandi sajtóban.

A Magyar-Holland Társaság megalakulása

Ünnepélyes formák között, a külső dísz minden ékességével és nemzeti jelentőségéhez mérten rendkívül impozánsan tartotta meg a

Magyar-Holland Társaság

f. hó 18-án, vasárnap, délelőtt 10 órakor *alakuló közgyűlését* az Országház delegációs termében.

Az ünnepi közgyűlésen gróf *Apponyi Albert* elnökölt és már maga ez a tény országos eseményé avatta a tanácskozást, mely két szabadságszerető, történeti egyéniségében és jellemében rokon nemzet, barátságos megértésen felépülő bensőséges viszonyát alapozta meg.

A *Magyar-Holland Társaság* célja, hogy a szoros köteléket, mely egyrészt az eseményekben rendkívül gazdag magyar-holland történelmi kapcsolat, másrészt a magyar gyermekek hollandiai üdültetése folytán létrejött, ápolja és erősítse. A társadalmi célokon kívül feladataul tüzi ki a két állam között megindult és egyre nagyobb arányokban létesítendő gazdasági összeköttetések fejlesztését és mélyítését.

A *Magyar-Holland Társaság*-gal párhuzamosan fog működni a Hollandiában már megalakult *Holland-Magyar Szövetség*. Ez a szép intézmény a *Nederland in den Vreemde* (Hollandia külföldön) nevű társaság kezdeményezésére jött létre Hágában és Hollandia és Magyarország közötti kulturális összeköttetések kiépítését tűzte ki céljául. Az egyesület elnöke báró *Vredenburg*, akinek a magyar gyermekakció körüli odaadó és fáradhatatlan tevékenységét egész Magyarország ismeri, titkára pedig *W. A. Kramers*, aki legutóbb hosszabb időt töltött Budapesten, hogy a magyar viszonyok felől tájékozódjék.

A *Magyar-Holland Társaság* alakuló közgyűlésén a Budapesten élő hollandi kolónia és a magyar társadalom színe-java megjelent. A megjelent előkelőségek közül az alábbi névsort állítottuk össze:

Apponyi Albert gróf és neje, *Jonkheer Michiels van Verduynen* budapesti holland követ, *J. Clinge Fledderus* holland főkonzul és neje, *J. Vreede* holland alkonzul és neje, *J. van Hoogstraten* követségi titkár, *Földes Béla* ny. miniszter, *Gratz Gusztáv* ny. miniszter, *dr. Nagy Ferenc* v. b. t. t., ny. államtitkár, *dr. Nagy Emil* nemzetgyűlési képviselő, *Balázs György* tábornok, *Gonda Béla* min. tanácsos, *Antal Géza dr.*, *Majovszky Pál* min. tanácsos, *Szentkereszthy Béla* báró, *Lukács György* v. b. t. t., *Ludwig Ernő* főkonzul, *dr. Térey Gábor*, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, *Grósz Emil* egyetemi tanár, *Perényi Zsigmond* báró, *Paikert Alajos* min. tanácsos, *dr. Havass Rezső* udvari tanácsos, *Bihar Viktor* hadbiztos-ezredes, *Balassa István* közigazgatási bíró és neje, *Bárdossy László*, *Reach Tibor* igazgató és neje, *Horváth Jenő*, a *Külügyi Társaság* igazgatója, *Póka-Pivny Béla*, *Carpasius*, a *Telegraaf* szerkesztője, *Lampérth Géza* író, stb.

Apponyi Albert gróf megnyitván az ünnepi ülést őszinte örömeinek ad kifejezést, hogy a résztvevők ily nagy számban jelentek meg, mely méltó tanubizonyosága annak a mély tiszteletnek és rokonszenvnek, mellyel Hollandia iránt a magyarság viseltetik. (*Hosszantartó, zajos éljenzés.*)

Apponyi Albert gróf a bevezető szavak után beszédét franciául folytatta, üdvözlőlvén a nemes holland nemzet jelenlévő képviselőjét: *Jonkheer Michiels van Verduynen* budapesti követet.

Paikert Alajos min. tanácsos hosszabb beszédében vázolta a *Magyar-Holland Társaság* megalakulásának körülményeit.

Paikert Alajos beszéde:

— Magyarország, — mondotta többek között, — a világháború befejeztével önálló állam lett, mely úgy belügyeit, mint külügyeit igyekszik az emberiséggel összhangban elintézni. Ez nemcsak a békeszerződésben biztosított joga, de emberi és nemzeti kötelessége. A magyar nemzet e jogával élni akar és kötelességét teljesíteni kívánja. Ezért létesít összeköttetést a

külföldi államokkal. A nyugati nemzetek között Hollandia volt az, mely a legsúlyosabb időkben is rokonszenvével fordult felénk, soha ellenséges ténykedésre velünk szemben el nem ragadtatta magát és a háború végzetes befejezése után számtalan példáját adta irántunk érzett szeretetének. (*Hosszantartó éljenzés és taps.*) Mély hálával vagyunk eltelve Hollandia királynője iránt (*Leikes éljenzés és taps*) és az egész holland nemzetet vele együtt szívünkbe fogadjuk! (*Viharos taps.*) A hollandi nép jóságát soha el nem felejtjük! A *Magyar-Holland Társaság* célja, hogy érvényre juttassa a közös eszméket, kulturális és gazdasági téren a két nemzet között már fennálló kitünő viszonyt ápolja és erősítse. Nekünk, magyaroknak, önértetünk sérelme nélkül barátokat kell szerezniünk, akik velünk eredményes működést fejtenek ki.

Paikert Alajos nagy tetszéssel fogadott beszéde után *Antal Géza* dr. emelkedett szólásra, aki megvilágította Hollandiával való régebbi kapcsolatainkat, melyet az új kötelékekkel erősíteniünk kell.

Antal Géza dr. beszéde:

A régi holland-magyar érintkezésről szólva, *Antal* dr. megemlékezett, hogy 1654-ben négy hollandi polgár hozta el Magyarországra és mutatta be Wesselényi nádornak a burgonyát, melyet akkortájt fedeztek fel.

A 30 éves háború alatt, mely lehetetlenné tette a német egyetemek látogatását, magyar ifjak tömegesen keresték föl a hollandi főiskolákat és tudományban gazdagon tértek haza, hogy a künszerzett kulturát itthon terjesszék. Szinte hihetetlen, hogy az utazás nehézségeit legyőzve, — az ut öt hétig tartott, — mily nagy számban látogatták a hollandi egyetemeiket, az 1575-ben alakult leideni, a később Frizlandban alapított franekerai, a groningeni és utrechti főiskolákat. 1632-ben létesült az amsterdami Athenaeum, majd még 12 kollégiumot alapítottak az akkor még alig kétmillió lakost számláló Hollandiában. A leideni egyetemen 600 magyar hallgató tanult. Utrechtben 600-an, Groningenben 350-en, Franekerában 1250-en hallgattak előadásokat. A magyar diákok a frizlandi kormányzó látogatása alkalmával díszmenetben vonultak el a kormányzó előtt. Magyar tudományos művek jelentek meg Hollandiában, így *Apáczai Cseri János* filozófiai munkája látott napvilágot, ott nyomták a magyar bibliát is, melyet Leidenben és Amsterdamban adtak ki. A franekerai egyetemen magyar diákoknak nyolc disszertációja jelent meg. *Both Péter*, az Athenas híres szerzője, hét láda könyvvel tért haza, egy másik magyar tizenegy könyvvel megrakott ládát hozott magával. Misztótfalusi *Kiss Miklós*, a legnevezetesebb magyar könyvnyomtató amsterdami műhelybe állott be tanoncnak. A bécsi kormány I. Lipót uralkodása alatt, 330 magyar református lelkes közül 60-at küldött a gályákra, ahol 50 aranyával adták el őket. A hollandi rendek *de Ruyter* Mihály holland admirálist küldték kiszabadításukra. És még számtalanszor sietett Hollandia Magyarország segítségére: 1681-ben, 1687-ben, 1691-ben, majd 1703-ban, a Rákóczi-szabadságharc alatt. *Körülbeül 1740-ig kisértető nyomon Hollandia érdeklődése a magyar ügyek iránt.* Az elpusztult magyar főiskolák (Nagyenyed stb.) ujjaépítését anyagilag támogatták, ösztöndíjakat alapítottak magyar diákok számára. Hollandia jósága állandó és ezt mély hálával érezzük most is. *Fledderus* főkonzul és neje (*Leikes éljenzés és taps*) voltak azok, akik legtöbbet tettek értünk, a háború és forradalmak okozta nyomoruságban Hollandia segítő kezét felénk irányították és akiket a magyar nemzet szeretetébe fogadott. Kívánatos, hogy a meleg rokonszenvi kapcsolatot társadalmi és szellemi téren továbbfejlesszék. A *Magyar-Holland Társaság* nevében élteti az orániai királyi ház jelenleg trónon lévő tagjait, a népei körében hön szeretett és általunk is hódolattal tisztelt Vilma királynőt! (*Viharos éljenzés és taps.*)

A *Magyar-Holland Társaság* megalakulása alkalmából alábbi táviratot intézte a hollandi királynőhöz:

Marechal de la Cour de sa Majesté
Royale la Reine des Pays Bas

La Haye.

La société Hongro-Hollandaise le quelle vient de se constituer à Budapest Vous prie de bien vouloir présenter a sa Majesté Royale les hommages respectueux de cette nouvelle organisation appellée a developper les relations amicales existants depuis des siècles entre la Hollande et la Hongrie et rendues inoubliables par la gènereuse bienveillance de sa Majesté au Cours des dernieres années.

Etienne de Bernát
Président.

Báró *Vredenburg*ot, a *Holland-Magyar Szövetség* alábbi táviratban értesítették a társaság megalakulásáról:

A *Külügyi Társaság* kebelében működő *Magyar-Holland Bizottság* mai napon a társadalom széles rétegeinek a bevonásával mint *Magyar-Holland Társaság* szervezkedett ujja. A társaság mai gyűléséből meleg üdvözlötet küld a *Holland-Magyar Szövetség*-nek és készséggel ajánlja fel szíves szolgálatát közös törekvésünk elérésére.

Antal Géza dr.
ügyvezető elnök.

Bernát István
elnök.

Az alapszabályok 14. §-a értelmében a közgyűlés a társaság hivatalos lapjául a *Magyar-Holland Szemlé*t jelölte ki. A közlemények, amelyek a társaság hivatalos lapjában megjelennek, a tagoknak szóló közvetlen értesítés jellegét viselik.

A hivatalos lap szerkesztőjéül a közgyűlés *Vidor Marcel* urat delegálta.

A közgyűlés azután elfogadta a társaság alapszabályait és az elnökség, igazgatóság, választmány és hölgybizottság tagjaiul megválasztotta a következőket:

Elnök: *Bernát István*. Tiszteletbeli elnök: *Jonkheer Michiels van Verduynen*. Ügyvezető elnök: *Antal Géza dr.* Helyettes elnök: *Kállay Kálmán*.

Elnöki tanács: *Apponyi Albert* gróf, *Balogh Elemér* dr., *Balogh Jenő* dr., *Balázs György* báró, *Berzeviczy Albert*, *Bethlen István* gróf, *Boér Elek* dr., *Buday Gyula*, *Csiszárík János* dr., *Czakó Elemér*, *I. Clinge Fledderus*, *Demény Károly*, *Drasche Lázár Alfréd*, *Dobay István* dr., *Fejérpataky István* dr., *Földes Béla*, *Gonda Béla*, *Grosz Emil* dr., *Havass Rezső* dr., *Hampel Antal*, *Hohenlohe Egon* herceg, *Heller Farkas* dr., *Herczeg Ferenc*, *Ilosvay Lajos* dr., *Iklódy Szabó János*, *Illés József*, *Jaczkovics Iván*, *Krisztics Sándor* dr., *Kozma Andor*, *Lukács György*, *Ludwig Ernő*, *Mészáros János* dr., *Moser Ernő*, *Nagy Ferenc* dr., *Nemes Antal* dr., *Pekár Gyula*, *Petrovich Elek*, *Petri Pál*, *Perényi Zsigmond* báró, *Pogány Frigyes*, *Raffay Sándor* dr., *Rákosi Viktor*, *Ravasz László* dr., *Ruffy Pál*, *Szentkereszthy Béla* báró, *Teleky Pál* gróf, *Végh Gyula*, *Wlassics Gyula* báró, *Wlassics Tibor* báró, *Zichy János* gróf, *Zichy Rafael* gróf.

Igazgatóság: *Bernát István* elnök, *Antal Géza* alelnök, *Kállay Kálmán* dr. elnökhelyettes, *Reach Tibor* főtitkár, *Buday Kálmán* titkár, *Póka-Pivny Béla*, *I. von Hoogstraaten*, *I. Vreede* igazgatósági tagok.

Választmány: *Antal Géza* dr., *Bernát István*, *Buday Kálmán*, *Csitáry Béláné*, *I. von Hoogstraaten*, *Horváth Jenő* dr., *Illyés Gézané*, *Kállay Kálmán* dr., *Neugebauer Vilmos*, *Majovszky Pál* dr., *Müller György*, *Paikert Alajos*, *Reach Tibor*, *Sebestyén Jenő* dr., *I. Vreede*.

Hölgybizottság. Elnökség: *Apponyi Albert* grófné, *Széchenyi László* grófné, *Antal Gézané*, *Apor Henriette*, *B. Liszt Mária*, *Lukács Györgyné*, *Cuyper Katalin*, *Raffay Sándorné*, *Tormay Cecil*, *Jan Vreedené*, *Müller Györgyné*, *Rosenberg Augusztá*, *J. Clinge Fledderusné*, *Szegedy-Maszák Aladárné*.

Tagok: Almásy Rózsa, Bakody Aurélné, Botha Richárdné, Balajthy Kálmáné, Balassa Istvánné, Bissingen Erzsébet grófné, Demény Károlyné, Eberhardt Antalné, Ennesey Ödönné, Fáy Aladárné, Fekete Etta, Fekete Gézané, Földes Béláue, Gregersen Lujza. Hampel Antalné, Heller Farkasné, Hohenlohe hercegné, Kaulich Sári, Kétly bárónő, Kulcsár Mary és Stefánia, Lánzy Gyuláné, Lány Gizella, Lóczy Lajosné, Ludwig Ernőné, Malomhegyi Margit, Mikes Armin grófné, Paikert Alajosné, Pallavicini Ede grófné, Petri Pálné, Platty Irén, Prónay Józsa bárónő, Reach Tiborné, Slachta Margit, Steller Antalné, Steller Mária, Sebestyén Jenőné, Szilassy Aladárné, Télessy Dalma, Tiracher Lilly, Térey Ödönné, Vay Gábor grófné, Vidor Marcelné, Vojnits Piroska, Wagner Ödönné, Wagner Mária és Blanka, Weisz Fülöpné, özv. Wettstein Gyuláné és Andi.

A megalakulás után Antal Géza dr. ügyvezető elnök hollandi nyelven üdvözölte Hollandia jelenlévő követét, melyet a követ alábbi francia nyelven elmondott beszédben köszönt meg:

Jonkheer Michiels van Verduynen beszéde:

Engedjék meg, hogy őszinte rokonszenveimet fejezzem ki a Magyar-Holland Társaság iránt, melynek ügye az első pillanattól kezdve meleg érdeklődéssel töltött el. Igaz hajlandósággal viseltetem Önök iránt és kész vagyok a társaságot minden irányban támogatni. Én a társaság életében nem csupán mint tiszteletbeli elnök kívánok szerepelni, hanem remélem, hogy tetteikkel bizonyíthatom be az együttműködés iránti készségemet. Megállapíthatom, hogy Hollandia a Magyarországra szakadt súlyos időkben az első perctől kezdve baráti kezét nyújtott Önöknek és minden lehetőt elkövetett, hogy segítsen az országon. A Magyar-Holland Társaság az e rokonszenvből eredő baráti kötelet igyekezzék szociális és gazdasági téren minden irányban hasznára fordítani és olyan intenzív összeköttetést létesíteni, mely a két országot közel hozza egymáshoz. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy őszinte rokonszenveimet fejezzem ki e szép ország iránt és kívánom, hogy régi fényében minél erőteljesebben virágzásnak induljon. Éljen Magyarország! (Hosszantartó élénk éljenzés és taps!)

A hollandi követ felemelő beszéde után, mely mélyen megragadta a diszes hallgatóságot, az ünnepi közgyűlés véget ért.

Tőzsdei krónika

A budapesti tőzsdén, legutóbbi jelentésünk óta eltelt négy hét alatt, úgy az értékpiacon, mint a valuta és devizapiacra, erőteljesen bontakozott ki az a hausse irányzat, amely már ott hónapok óta kifejlődőben volt. A szilárdulás most már általánosnak mondható, kiterjedvén az összes értékekre és ennek okai kézenfekvők és közismertek. Az állam pénzügyi gazdálkodása most kezd a maga leplezetlenségében kibontakozni és az összes jelek arra mutatnak, hogy erős banjegy-inflációs periódus küszöbén állunk, ily körülmények között természetesen, hogy a részvénypiacon is megindult végre a papírok átértékelése, ami eddig is csak a katasztrofális pénzhiány miatt nem tudott az árfolyamokban kifejezésre jutni.

Az érdeklődés továbbra is a nehéz ipari értékek felé fordult, amelyek némelyike, pl. a két Ganz, eddigi rekordárfolyamukat érték el. Az u. n. arbitrage értékeket a bécsi újabb katasztrófahausse erősen felfelé tendálta, a hosszú idő óta üzletellen és elhanyagolt piac is megélenkült végre és itt is szép árfolyamok mutatkoztak.

A valuta- és devizapiac kettős behatás alatt állott; a magyar korona zürichi jegyzésének állandó lemorzsolódása és az osztrák korona példátlan árcsökkenése hajtották fel az összes valutaárfolyamokat, esetenként a paritás fölé is. Záratkör újból 900.— koronás dollár,

80.— koronás francia frank kurzusok jegyzettek, a cseh korona 17.75-ig szökött fel, a márka is megjavult és tartott volt.

Minden jel arra mutat, hogy a következő hónapokban újabb és az eddiginél erősebb drágulási folyamat fog minden vonalon megindulni; mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi életünk összes tényezőinek össze kellene fogniok a szabad, minden korlátozástól ment termelés azonnali megindítására, mert csak egy harmonikusan összedolgozó és egymást kiegészítő építőmunka állíthat meg bennünket a lejtőn; intő például szolgáljon a szomszéd Ausztria szomorú példája.

Varga Imre.

Sorsolási értesítő.

Huzási jegyzék

az 1917. évi XXII. t. c. alapján a Magyar Vöröskereszt Egylet által hadsegítési és népjóléti célokra kibocsátott nyereménykölcson nyereménykötvényeinek 1922 június hó 6-án a fővárosi m. kir. pénzügyigazg. lottóosztálya által megtartott 22-ik kisorsolásáról. A kisorsolt nyereménykötvényekre eső nyereményeket a központi m. kir. állampénztár a sorsolási hónapot követő harmadik hónap első napjától kezdve fizeti ki teljesen ép nyereménykötvények ellenében.

Huzat	Sorozatsz.	Nyerőszám	Nyeremény
1.	11.815	4	500.000 K
2.	96.133	1	10.000 "
3.	83.092	9	1.000 "
4.	20.454	2	1.000 "
5.	111.493	10	500 "
6.	49.396	8	500 "
7.	36.406	9	500 "
8.	118.685	6	500 "
9.	118.232	2	500 "
10.	74.611	9	500 "
11.	56.485	9	200 "
12.	68.154	5	200 "
13.	95.754	4	200 "
14.	94.014	10	200 "
15.	56.215	8	200 "
16.	102.567	6	200 "
17.	38.629	6	200 "
18.	5.737	1	200 "
19.	93.893	5	200 "
20.	84.237	1	200 "
21.	117.503	10	200 "
22.	95.658	2	200 "
23.	99.710	6	200 "
24.	69.647	2	200 "
25.	64.131	6	200 "
26.	110.863	3	200 "
27.	86.994	2	200 "
28.	97.211	8	200 "
29.	110.711	6	200 "
30.	11.028	7	200 "
31.	61.932	4	200 "
32.	102.690	4	200 "
33.	95.334	4	200 "
34.	37.711	6	200 "
35.	61.854	3	200 "

Lapszemle

Temesvári Hirlap, május 9-én: Holland kölcsön az utódállamoknak.

Nemzeti Ujság, május 14-én: A kilencedik katolikus gyermekvonat Hollandiába indul.

Nemzeti Ujság, május 16: 1,190.000 holland forint magyar gyermekeknek.

Pester Lloyd, május 20-án: Parlamenti választások Hollandiában.

Magyar Pénzügy, május 18-án: Hollandi nagybankok üzleteredményei.

Pesti Napló, május 19-én: Egy holland műtörténész magyar kiállítást tervez Hollandiában.

Világ, május 23-án: Amsterdam nappal és éjjel.

Magyarság, május 23-án: Egy holland házaspár tragédiája Oláhországban.

Pesti Napló, május 24-én: Magyar vendéglő Hollandiában.

Budapesti Hirlap, május 27-én: 500 magyar gyermek hazaérkezése Hollandiából.

Az Ujság, május 27-én: Német leányok Hollandiában.

Világ, május 28-án: Színházi élet Amsterdamban.

Pester Lloyd, június 1-én: Der Rotterdamer Policei-inspektor in Budapest.

Pester Lloyd, május 26-án: Kotierung Ungarischer Effekten in Amsterdam.

Pesti Napló, június 2-án: Két holland újságíró kerékpáron a világ körül.

Pesti Tőzsde, május 26-án: A hollandi bankjegy-forgalom.

MAGYAR-HOLLANDI GAZDASÁGI BANK RÉSZV.-TÁRSASÁG

A Magyar-Hollandi biztosító
részv.-társ. vezérügynöksége
Az osztálysorsjáték főeláru-
sítója

≈

Leg-
előnyösebben

bonyolít le banküzle-
teket, elvállal tőzsdei meg-
bizásokat, idegen pénznemek vé-
telét és eladását. Életbiz-
tosítással egybe-
kötött takaré-
lapok!

≈

Iroda: VIII., Baross-utca 1
Telefonszám: JÓZSEF 98-62

Kendvai Testvérek, Ungvár „KAKAS” gyártmányu ruhafesték

Gyári lerakat: Danubius Áruforgalmi R. T.
Budapest, VIII., József-körút 31/b. szám.
(Bejárat a ház Békés-utcai oldalán).

HOOGENDIJK & VRIENS VLAARDINGEN

Reeders-exporteurs
Hollandsche hering and ansjovis.

Heringsschiff-Rhederei und Export von
hollandischen Heringen und Sardellen.

Shipowners and exporters of
dutch herring and anchovy.

Armateurs et exportateurs
d'harengs et anchois hollandais.

Hollandi halak, heringek, szardellék nagy
kivíteli üzlete!

Felelős kiadó: VIDOR MARCEL